

50. OBLJETNICA PLANINSKE METEOROLOŠKE POSTAJE NA ZAVIŽANU

Nakon odvajanja meteorološke službe od znanstvenonastavne ustanove 1947.godine, i osnivanjem Uprave meteorološke službe koja prerasta u današnji Državni hidrometeorološki zavod, mreža meteoroloških postaja u Hrvatskoj naglo se širi. Dana 1. listopada 1953. počela su redovita vremenska motrenja na meteorološkoj postaji Zavižan, na sjevernom Velebitu. Hrvatsko meteorološko društvo i Državni hidrometeorološki zavod pripremaju izdavanje meteorološke monografije *Zavižan* povodom 50. obljetnice rada postaje. Postaja je smještena podno vrha Vučjaka, na nadmorskoj visini od 1594 m, što je čini najvišom meteorološkom postajom u Hrvatskoj.

U početku je radila kao klimatološka postaja, s tri vremenska motrenja na dan. Postupno postaja dobiva nove, složenije i kvalitetnije meteorološke instrumente i opseg vremenskih motrenja zamjetno se proširuje. Od 1. rujna 1964. godine redovito se dostavljaju i posebna dnevna vremenska izvješća za potrebe prognostičke službe, čime postaja dobiva status sinoptičke postaje. Od 1. travnja 1964. godine obavljaju se sustavna fenološka motrenja (praćenje razvojnih faza šumskog drveća i šiblja, te zeljastog bilja).

Usporedna mjerenja klimatskih elemenata na vrhu sjevernog Velebita, na postajama na visinskoj zaravni Like, u obalnom području Velebitskog kanala, te na obližnjim otocima Rabu, Pagu, Lošinj i Krku, omogućuju detaljno utvrđivanje klime Velebita, ponajvažnije planine u Hrvatskoj, u kojoj su smještena i dva nacionalna parka. Mjerenja na visinskoj meteorološkoj postaji Zavižan omogućuju utvrđivanje ovisnosti promjene klimatskih elemenata s nadmorskom visinom, što poboljšava saznanja o njihovoj prostornoj razdiobi pri izradi kartografskih prikaza. Program rada meteorološke postaje Zavižan znatno je širi od onoga na nizinskim postajama. Obavljaju se posebna mjerenja količine oborine koja potječe od magle, zatim mjerenja gustoće snježnog pokrivača i sadržaja vode u snijegu, određivanje oblika snježnih kristala, te vertikalnog profila minimalne temperature zraka. Usporedna mikroklimatološka istraživanja u pojedinim pretplaninskim fitocenoza vrlo su zanimljiva i korisna za šumarsku znanost i praksu. Zavižan je vrlo važna postaja za mjerenje prekograničnog prijenosa onečišćenja zraka. S meteorološke postaje na Zavižanu pružaju se daleki vidici, što omogućuje motrenje mnogih atmosferskih pojava i na velikim daljinama. Podaci o tome imaju korisnu primjenu u upozoravanju na opasne atmosferske procese.

Meteorološka postaja na Zavižanu svojim je položajem, programom i kakvoćom rada vrhunski meteorološki objekt u Hrvatskoj. Obilježavanje 50. obljetnice njezina rada nije samo priznanje meteorologiji kao struci i službi, nego i isticanje društvenog, kulturnog, rekreacijsko-sportskog i ostalog značaja tog događaja.

Meteorološki motritelji na Zavižanu već 50. godina ulažu nadljudske napore da svoj posao obave profesionalno zbog otežanih meteoroloških uvjeta (vijavica, zapuha snijega, magle, kiše i jakog vjetra) koji vladaju u većem dijelu godine. Često puta su odsječeni od svijeta, a ponekad i bez struje.

tekst: **mr.sc. Milan Sijerković**

snimili: **Vesna Đuričić, dipl. Ing, Ante Vukušić**

Najviša meteorološka postaja Zavižan
(1594 m)

Kratkotrajno velebitsko ljeto

Meteorološki motritelj Drago Vukušić

Zamrznuta meteorološka kućica

Meteorološko motrilište

Meteorološko motrilište

Pogled na more

Inje na heliografu (instrument za mjerenje trajanja sijanja sunca)